

במדורה

מישפט השכן של השופטת

הנאשם עבר הרבה פעמים ליד דלת ביתה של השופטת. מה התוצאה?

אילנה אלון

אני מבקש לאמר משהו לשופטת, אבל ששני השופטים האחרים לא ישמעו. אמר יהושע פז, הנאשם יחד עם אחרים ברצח הבריתא ככלא, ררו כהן.

השופטת העירה לו כי אין אפשרות לשוחח אתה ללא נוכחות שני השופטים האחרים, ואז ביקש להזכיר לה את פגישתם הקודמת.

גבירתי כבר שפטת אותי פעם, ב-1970, אמר לה.

השופטת חיטטה בזיכרונה ואמרה כי אינה זוכרת את המיקרה. אבל גבירתי גם ביקרה אותי אחר-כך בכלא, ועשתה פעולות לשיקומי? אמר האסיר.

בין השורות אני שומעת בקשת-פסילה? שאלה השופטת, כל מה שא-

צילום: צמורה העולם הזה

שופטת ולנשטיין

למרות שאני חף מפשע —

צילום: צמורה העולם הזה

נאשם חקק

— לא עשיתי לך כלום?

ני זוכרת זה שפעם היית לפני, ופגשתי בך גם בכלא. האם רצו לספר לנו היסטוריה?

הנאשם הסביר את בקשתו: אחרי שאסביר את עצמי, ההחלטה תהיה בידך, כי אחרת ייצא מישחק של חתול ועכבר. אולי תלכי דווקא לטובתי? אני רוצה מישפט הגון?

כאשר ראה פז כי השופטת נוטה להמשיך בדיון, אמר: יש המשך לסיפור, ואם אספר זאת תאמרי בעצמך שאינך יכולה להמשיך במישפט. הייתי ליד ביתך הרבה פעמים. נאשמתי יחד עם גזי חקק, וגזי היה שכן של גבירתי. והייתי מבקר אותך, ועברתי הרבה ליד דלתך. ואת שפטת אותי חף מפשע, ולמרות שעברתי ליד דלתך כמעט בכל יום, לא עשיתי כלום.

השופטת שולמית ולנשטיין חיכה ואמרה: זה שמעדת ליד דלת ביתי אינו מהווה עילה לפסילה. זה נכון שגזי חקק היה שכן שלי, אבל זה לא נוגע לעניין. השופטת החליטה שלא לפסול את עצמה, והמישפט נמשך.

ארבע שנים? כי זה התאים לאפשרויות הכלכליות שלי. חוץ מזה, זהו משך הקרנציה של הרמטכ"ל? טעות היא לחשוב שתפקיד של נציב מסייבה הוא תפקיד מרובע. כל יום הוא יום חדש. אני עושה, מדי יום, דברים חדשים, מתמודד עם חשיבה חדשה. אם זה מצטייר כ-מרובע? — אז...

עובדי אגף מסייבה עובדים סביב השעון 365 ימים: שבתות, חגים וכמוכן ימי-חול. אני הוא שהגביר את העבודה בשעות בלתי-שיגריות. אני מתעורר מוקדם בבוקר, בסביבות השעה 6, ועובד עד מאוחר כלילה. אני מנהל גם ישיבות לתוך הלילה — אנחנו נסגרים באיטיות מוקדם ועובדים סביב השעון. זאת לא עבודה של פקיד במשרד הרואר.

אחרי פרישתך? עוד אין לי מושג מה אעשה. ברור שלא ניתן להחזיר את הגלגל אחורה.

אני מקבל המון הצעות. אני לא תמים. ברור לי שחלקן נועדו ליצור עימי מערכת-יחסים כיום, ולכן אני עונה לכולם אותה התשובה: "חזור אלי באפריל 1989".

איזה הצעות קיבלת? הצעות פוליטיות, ניהוליות, כלכליות.

משהו שהרהים אותי? נו באמת, אחרי מה שעשיתי בחיי באחרונה, כבר שוסדבר לא יכול להדהים אותי...

אחרי התפקיד הנוכחי — תפקיד עם עצמה שכזאת, עם יכולת-השפעה שכזאת — לא קיים תפקיד שיכול להתחרות בו. כל מה שיכול לבוא אחרי, כן מבחינת חיים מיקצועיים, יהיה בבחינת ירידה.

שראוצר? זהו תפקיד פוליטי. כיום זה לא בריביוע.

רומאנטיק? תלוי...

האם אני רומאנטיק? תלוי כמה מדובר.

רגש? כלפי ילדים? זה חזק מאוד אצלי.

נשים? את צריכה לשאול נשים. אני יוצר קשר טוב עם שני המינים. אני לא יודע אם אני נחשב כ-מצליח עם נשים, אבל אני מרגיש איתן לא רע.

זה בא במבועות?

סלף-מיימא? להורי לא היה שום דבר לאמר, שום קשרים, בשטח שבו אני פועל. אבל אני בא מבית הישגי, שאפני.

מעולם לא הייתי צריך להתמרפק. הרברים הגיעו בטבעיות.

בקלות? כל ביצוע של תפקיד עלה לי במאמצים, בשעות רבות, בקשיים — שוסדבר לא בא לי בקלות.

מיפוס נורא סגור...

אני דווקא טיפוס נורא סגור. אני שומע טוב. רק בתנאים מסויימים אני נפתח כמו עכשיו.

אבל יש לי אנשים קרובים. יש לי עם מי לחלק חוויות. אני לא מרגיש לחוץ, לא מתפוצץ לחלק עם מישהו ואין.

לפי הסביבה — אני סגור. מאז שהתמנתי לנציב, אני יותר זהיר וסגור, כדי שהרברים לא יקבלו משמעות שלא התכוונתי אליה.

מיגרעת? אני דוגרי, יותר מדי דוגרי. אני פועל בדיוק כפי שאני מבין, וכך אני גם מדבר. אני לא יודע בדיוק אם זוהי מיגרעת. זוהי הדרך הטובה ביותר.

כשאומרים דברים רעים בפנים, זה פחות גרוע מאשר אילו זה נאמר מאחורי הגב. גם עם הפוליטיקאים, שאצלם הדוגריות אינה תמיד מקובלת, פיתחת יחסי-אמון מוחלטים: טוב — טוב, רע — רע.

הלצטייר כנציב שירי על...

הייתי רוצה להצטייר בראיון הזה כנציב שיעל את המערכת, שהפך אותה לפחות מפחידה לגבי הצניור. נציב שהפך את המערכת מפחידה רק לגבי אנשים לא-הגונים. כפי שהדמות שלי תצטייר, זה אולי ישפיע על הדימוי של המערכת.

חשוב לי שידעו שקיימת כיום הרמוניה בנציבות-המס: אנשים מפרגים נים זה לזה. המנהלה היום צעירה יותר. הגיל הממוצע שם הוא 40. כן, הגיל שלי.

נציב ריבנוביץ. אני לא מרובוע!

כיום אני יודע שלא ניתן ללחוץ עלי. כאשר אני מגיע למסקנה שאני צורך — שוסדבר לא יזו אותי מדרכי. עובדה, נהגתי כך באחרונה, וכל אחד יכול לתאר לעצמו כמה זה היה כרוך.

הגעתי לתקופה הטובה ביותר בחיי. אני כלי-כך נהנה עכשיו? אני קם בבוקר, שמת, לעבודה. העבודה כלי-כך ממלאת אותי. החיים הפרטיים ממלאים אותי. אני כלי-כך שמת שהצלחתי להוציא את עצמי מהשיגרה?

אחרי תפקיד זה אני יכול רק לרדת!

גם אם יבקשו ממני להמשיך בתפקידי אחרי התאריך שקבעתי לעצמי, אין שום צ'אנס שבעולם. זאת תקופה טובה לפרוש. זה יהיה כמה חודשים אחרי הבחירות. לשרה-אוצר החדש יהיה די זמן כדי למנות נציב.

אין לי גם אפשרות פיננסית להמשיך. אני אוכל את הסכונות. וזהי ירידה בכמה אחוזים טובים מרמת-ההכנסה שהייתה לי קודם לכן.

מה משכורת? יש לי תנאים של סגן-שר.

אני לא מבקש שירחמו עלי. אני לא עושה טובה לאף-אחד, ואף-אחד לא עשה לי טובה. אני נהנה מכל שניה. לולא כן, הייתי קם ועוזב.

מה שחבל הוא שבתנאים כאלה, יותר לא אנשים טובים לא יכולים להרשות לעצמם להישאר במערכת. זה נורא חבל.

אילו היו מעלים את משכורתך? גם אז לא הייתי נשאר מעבר לתאריך שקבעתי לי.

אדם באופן טבעי, במתייף. אני עובד לפעמים 18 שעות ביממה. שחיקה כרגע עוד לא. אני עוד נהנה. אייהשחיקה נובע מכך שאני יודע שיש לי תארי-סיום.

מדוע בחרתי רוקא קרנציה של

גם הקאריירה וגם החיים הפרטיים. אני בשלב כזה בחיים, שאני מבצע החלטות לא-צפויות. אני מרגיש עם זה מצויין.

אני מרגיש כהמון כוח. זאת מין תחושה שיצאתי, בכוחות עצמי, מגרירת-החיים לשלב של התחלת חיים חדשים. תמיד הכרתי את עצמי, אבל כיום אני יודע שאני מסוגל לקבל החלטות — כל החלטה שהיא, גם אם היא כואבת.

אדם מרובע לא היה זורק מישרד פרטי, מבוסס, והולך להיות נציב מסייבה. המישפחה שלי, כולה, התנגדה. אמא שלי מתפללת בכל יום שזה ייגמר.

מדוע? כי מפעם-לפעם כותבים שהתמודדו עם הבסטות, העולם התחתון — זה לא בריא לילד מבית פוליטי טוב...

שני הילדים שלי (בני 16 ו-17) התנגדו לזמנו מאוד לשינוי הזה. אשתי-לשעבר התנגדה. בכל זאת, קמתי ושיניתיו!

כל חיי השתנו בחודשים האחרונים

ממשלתית. כמישפחתי לא היו מעולם פקידים ממשלתיים.

זה היה בית פולני אופייני. הורי גידלו רופאים או מהנדסים פוטנציאליים. כסופו של רב, אחי הפך פרופסור לחקלאות, אחותי — פסיכולוגית, ואילו אני — רואה-חשבון.

אני הייתי הסנרביץ. גרנו באזור שנחשב אז לצפון תל-אביב — רחוב החשמונאים. לא נמנתי עם התלמידים שקיבלו. טוב מאוד" בהתנהגות.

מגיל צעיר הייתי קשור בצופים, עד שיצאו לגרעין. זאת הייתה החברה שלי. חלק מחבריי, עד עצם היום הזה, הם מתקופת הצופים.

צבא עברתי קורס קציני-חי"ר, והגעתי לדרגת סרן במיל.

מייד אחרי השיחרור הלכתי ללמוד ראיית-חשבון בשלוחה התל-אביבית של האוניברסיטה-העברית.

מדוע רוקא ראיית-חשבון? לקחתי את החוברת של האוניברסיטה, והתי-חלתי למחוק כל מה שלא נראה לי. נשאר רק ראיית-חשבון. פשוט לא היה לי מושג מה זה.

אני אוהב הרפתקא

האם אני טיפוס מרובע? נו, מה-זה "מרובע"? אני חושב שלא.

כשאני עושה משהו, אני הולך איתו עד הסוף. ומורכב גם על המפכים מאוד לא-מרובעים.

לא מדובר כאן רק על עיקבות, אלא גם על הליכה לקראת המטרה, עד הסוף.

החיים הביאו אותי למסלול כזה שקשה לי לחרוג ממנו: בעבודה אני מאולץ לתאריכים, למקומות, אבל כשאני נוסע לחופשה לח"ל — אני נמשך למקומות כאלה שאסור להגיע אליהם.

למשל: אם יאמרו לי — אל תיכנס לרחוב זה וזה בנייר-רקי? או, אל תלך לשווקים האלה בתאילנד? — רוקא לשם ארוץ. אני אוהב הרפתקנות, מתח, סיכון.

אדם מרובע לא היה זורק מישרד פרטי, מבוסס, והולך להיות נציב מסייבה. המישפחה שלי, כולה, התנגדה. אמא שלי מתפללת בכל יום שזה ייגמר.

מדוע? כי מפעם-לפעם כותבים שהתמודדו עם הבסטות, העולם התחתון — זה לא בריא לילד מבית פוליטי טוב...

שני הילדים שלי (בני 16 ו-17) התנגדו לזמנו מאוד לשינוי הזה. אשתי-לשעבר התנגדה. בכל זאת, קמתי ושיניתיו!

כל חיי השתנו בחודשים האחרונים

כדורגלנים זזזזז

ה מושג "מסייבה" טומן נחובו גם אלמנט משעשע, כל עוד זה יקרה לשכן. ביקשתי את ריבנוביץ, עם סיום שנת-המס הקודמת, להעלות כמה קרוונים מהמערכת המאיימת שהוא עומד בראשה:

שברי של סוכני-כדורגל: פעמים רבות אנחנו קוראים בעיתונות על סוכני-ענק שמקבל כוכב זה או אחר. מוכן מאליו שאנחנו בודקים זאת. בשטח אנחנו מגלים לרוב שלא רובים ולא יעד: הסוכמים קטנים מאלה שפורסמו, והפירוטומים נועדו, כנראה, להעלות את שמו ומחירו של הכוכב.

חיכולי חשבונות: אנחנו יודעים שמנסים לחסל חשבונות רכנו. לכן אנחנו נזהרים ובודקים היטב. באחד הימים הגיעה אלי איזו זקנה, והתחלה לי במישר. ניסו להפנות אותה למישהו אחר — היא סייבה, רצתה רק את הנציב! אך ורק את הנציב בסוף היום לא הייתה ברירה. לאשה זקנה כזאת לא מביאים אנשי-ביטחון. הכניסו אותה אלי, ומה הסתבוז היא הביאה לי רשימה של כל תושבי השכונה — כולם נגבים ורמזים הקשבה לה במשך כמה דקות, אמרתי לה תודה, והרשימה המפורטת הזאת עברה מידי לפח.

המיפסלים: אנשים שנתפסו, על הם, בעבירות-מס, מפסיקים להיות גיבורים גדולים. כאותו הרגע הם מפסיקים להשוויץ, והופכים מייד לאלמונים, יתומים, ניזרים באח שלתם שהוא גיבור-ישראלי...

זרת: אנחנו לא מתעסקים עם זה. יש פסקדין משנות ה-50 על הנושא הזה, שקבע חר-משמעית שזה חייב במס. מדוע איננו מתעסקים בכך? מפני שיש לנו כמות מוגבלת בכוח-הארם, וזה לא בעדיפות ראשונה.

סגן-הכל עובדים: 3500 אנשים במסייבה-המס. זהו זה.

חוויות אישיות: מעולם לא השתתפתי במשיטה. אני לא חושב שזה מתפקדי. אני מבקר בשטח, לראות איך הענייני עובדים, אבל במשיטות ב-5 בבוקר — אז כולם ישנים, וניתן למצוא אותם — זה לא